

Trygge fællesskaber i historie

Tema:

Den store og den lille historie

Læringsmål

Jeg forstår, at min egen lille historie er en del af en større historie.

Fælles mål

Historiebrug (efter 6. klasse)

- Eleven kan perspektivere egne og andres historiske fortællinger i tid og rum.

Historisk bevidsthed

- Eleven kan analysere brug og funktion af fortalt historie.
- Eleven har viden om særtræk ved fortalt historie.

2 lektioner.

Baggrund

Man taler om den lille og den store historie. Den lille historie handler om det enkelte menneskes liv, mens den store historie kan være store begivenheder og vigtige perioder. Den store historie kan også være grupper af mennesker med mange tilhængere, som gerne vil lave om på samfundet. Det ville hippierne i 1960'erne gerne. Det samme ville Hitler i Tyskland.

Den store historie kan ramme hele verden, men den kan også ramme det enkelte menneske. Fx hvis man selv eller ens pårørende dør i en krig eller en naturkatastrofe. På den måde kommer den lille historie til at hænge sammen med den store historie.

Sådan gør du:

Introduktion

Start med at introducere klassen for undervisningens tema. (Se Baggrund) Du skal forklare, at ved at forstå vores fortid, kan vi bedre forstå vores nutid. Og ved at forstå vores egne historier kan vi også bedre forstå hinandens historier.

Fortæl, at eleverne skal arbejde med, hvordan deres lille historie er en del af en større historie.

Aktivitet 1 – Egen lille historie

Eleverne skal hver især skrive deres egen historie – den lille historie. De skal bruge 10-15 minutter til opgaven. Eleverne bestemmer selv, hvad de vil tage med i historien. Det er dog en fordel at gøre det tydeligt for eleverne, at den historie de skriver, skal være én, de har lyst til at læse højt.

Du kan støtte eleverne ved at vise dem, hvordan de kan lave en liste over, hvad de vil have med i deres historie. Det kan fx være:

- Hvor og hvornår er jeg født?
- Hvem er min familie?
- Hvor bor jeg/har jeg boet?
- Hvad kan jeg huske fra min børnehave?
- Er der en ferie, jeg vil fortælle om?
- Har jeg oplevet noget særligt spændende, uhyggeligt, mærkeligt?
- Hvordan var min seneste fødselsdag?

Gør eleverne opmærksomme på, at de skal skrive historierne i prosaform – altså ikke i punktform.

Når eleverne har skrevet deres historier, skal du inddele dem i firemandsgrupper. Her skal eleverne læse deres historier højt for hinanden.

OBS

- Giv ekstra støtte til de elever, som har brug for mere forklaring for at forstå præmissen for aktiviteten. Der kan også være elever, der ikke formår at skrive deres egen historie. De kan lave stikord eller tegne historien i stedet.
- Der er en risiko for, at nogle elever kommer til at fortælle ting, som kan gøre dem sårbare eller udstille dem i klassen på en uhensigtsmæssig måde. Sørg derfor for at guide eleverne, og læs deres fortælling, inden de skal fremlægge.
- Når du danner grupperne, skal du overveje, hvilken sammensætning der vil skabe størst engagement og størst tryghed. Det vil være forskelligt, om det giver mest mening at inddele efter fagligt niveau, så eleverne kan spejle sig i hinanden, eller så de kan hjælpe hinanden – eller om de skal være sammen med nogle, der socialt kan inspirere og give tryghed i gruppen.

Aktivitet 2 – Den store historie

Grupperne skal nu bruge 10-15 minutter på at tale om og undersøge på nettet, hvad der er sket i Danmark og i verden, siden de blev født. De skriver en liste med de ting, de finder frem til.

Det kan fx være:

- vejrfænomener
- smitsomme sygdomme
- krige eller terroraktioner
- opfindelser
- sociale medier
- musik, mode og tøjmærker
- særlige personer som fx Greta Thunberg og præsident Trump.

Herefter skal du samle klassen. Spørg de forskellige grupper på skift, hvad de har fundet frem til. Skriv deres fund op på tavlen.

Diskutér i fællesskab, hvordan elevernes historier hænger sammen med den historie, som er foregået i Danmark og verden samtidig med.

Aktivitet 3 – Klassens og skolens historie

Nu skal du sammen med klassen undersøge, hvordan klassens og skolens historie også er med til at påvirke elevernes lille historie.

Start med at fortælle eleverne, at skoletiden ofte er med til at sætte et vigtigt præg på det enkelte menneskes lille historie. Det som sker i den enkelte skoleklasse, er præget af skolens historie. Denne aktivitet skal derfor sætte fokus på, hvordan der er sammenhæng mellem den enkelte elevs, klassens og skolens historie.

Bed hver elev om at tænke på tre gode oplevelser/historier, som er sket i klassen i løbet af deres skoletid. Det kan fx være noget de tror, at de vil huske, når de engang bliver voksne og ser tilbage på deres skoletid. Lav en opsamling i klassen, hvor du laver en liste over de fælles oplevelser – måske er der gengangere.

Gør det tydeligt for klassen, at de ikke må kommentere hinandens historier. Italesæt, at situationer bliver oplevet forskelligt af forskellige elever. Derfor er der ikke noget rigtig og forkert i denne aktivitet. Klassens historier må dog ikke handle om enkelte elever. De skal handle om oplevelser, som hele klassen har haft sammen.

Herefter tænker alle på ting, der er sket på skolen. Hvordan er der en sammenhæng mellem klassens historie og skolens historie. Kan man koble den lille historie sammen med den store?

Kom evt. med eksempler, hvis det er svært for eleverne:

- Det kan være dengang klassen vandt en konkurrence, fordi skolen havde planlagt en motionsdag.
- Eller dengang klassen holdt en fest, fordi skolen havde jubilæum.
- Eller da klassen var på hyttetur, fordi skolen havde en tradition med at sende alle 4. klasser afsted.

OBS

Hvis fællesskabet er utrygt og eleverne ikke tør bidrage mundtligt med gode oplevelser i klassen, så kan denne øvelse laves individuelt og anonymt på et stykke papir. Herefter kan du som underviser lave den fælles liste over gode små historier.

Afslutning

Ligesom den lille og den store historie i livet og samfundet, så handler klassens historie om en lille historie, som er en del af en større historie, nemlig skolens historie.

Nogle historier er man selv med til at skabe. Man kan præge dem i den retning, man gerne vil. Andre historier sker på baggrund af den store historie, som man er en del af.

Du kan samle op på din undervisning ved at italesætte, hvordan eleverne kan forstå deres nutid ved at være bevidste om deres fortid. De kan også forstå andres historie bedre ved at forstå deres egen historie. Og ikke mindst kan de påvirke deres fremtidige historie ved at fokusere på det gode og få øje på flere muligheder for at skabe nye gode oplevelser.

Materialer:

- Papir
- Blyanter
- Computer el.lign. med internetadgang

Sådan lever undervisningen op til de fire pejlemærker for trygge fællesskaber i undervisningen

Et fælles "vi" for klassen

Eleverne skal arbejde med, hvordan vi alle er en del af historien – og hvordan vores individuelle historier nogle gange bliver en del af en større historie. De skal med andre ord skabe historie og forstå, at de også er skabt af historie. Eleverne får en forståelse for, at de er en del af et større fællesskab, når de kan gennemskue og italesætte omverdens rolle i fortællingen om dem selv.

Undervisningen giver eleverne mulighed for at lære hinanden bedre at kende. Klassens og skolens historie baserer sig på fælles oplevelser. Det kan skabe følelsen af et fælles vi, når I sammen mindes de oplevelser, I har haft med klassen.

At kunne bidrage og lykkes

Du skaber de bedste betingelser for, at eleverne kan deltage værdigt i undervisningen, når du er opmærksom på, om der er elever, der er i en udsat position i forhold til klassefællesskabet. Det er afgørende, at du skaber et trygt rum, hvor eleverne kan dele deres personlige historier og kan fortælle om deres oplevelser, uden at føle sig dømt af de andre. Når historierne bliver personlige, giver det alle mulighed for at lykkes, da alle er eksperter på deres eget liv.

Undervisningen skaber desuden et rum for at flere elever kan bidrage, når du varierer mellem arbejdsformer: individuelt, i grupper og fælles. Og når du møder eleverne på deres faglige niveau.

Relevant, aktuel og meningsfuld for eleverne

Viden om og forståelse af, at vi deler historien og at det enkelte menneske hænger sammen med verdens store begivenheder og vigtige perioder, er relevant for eleverne.

Når du laver en parallel til klassens og skolens historie, bliver det muligt at skabe en opmærksomhed på, hvor meget klassen oplever sammen. Og hvor betydningsfuld klassens historie er for den enkelte elevs historie.

Et mangfoldigt billede af samfundet

Undervisningen gør det tydeligt for eleverne, at vi alle er vigtige brikker i den store historie. Uanset hvor forskellige vi er. Det er helt forskelligt, hvordan vi indgår i historien, og hvor stor betydning det enkelte menneske har.

Når I taler om alle de små forskellige historier, som vi mennesker er en del af, kan I tale om forskellighederne i historierne. Det kan være kulturelle, samfundsmæssige, familiære og personlige forskelligheder.